

332-modda. Daromadlar va xarajatlarga tuzatish kiritish

Hisobot soliq davridagi daromad (xarajatlar) miqdorining soliq bazasini aniqlashda ilgari daromad (xarajat) deb e'tirof etilgan summa doirasida ko'payishi yoki kamayishi tuzatish kiritish deb e'tirof etiladi.

Daromadlar va xarajatlarga quyidagi hollarda tuzatish kiritilishi lozim:

1) tovarlar, shuningdek sug'urtalanuvchiga sug'urta mukofoti to'liq yoki qisman qaytarilganda;

2) bitim shartlari o'zgartirilganda;

3) narxlar o'zgartirilganda, sotib oluvchi tomonidan chegirmadan foydalanilganda;

4) ko'rsatilgan xizmatlardan voz kechilganda.

Ushbu moddaning **ikkinchi qismida** nazarda tutilgan daromadlar va xarajatlarga tuzatish kiritish quyidagicha amalga oshiriladi:

kafolat muddati belgilangan tovarlar (xizmatlar) bo'yicha — kafolat muddati doirasida;

sug'urta mukofotlari bo'yicha — shartnomani bekor qilish paytida;

boshqa hollarda — bir yillik muddat doirasida.

Ushbu moddaga muvofiq daromadlar va xarajatlarga tuzatish kiritish mazkur moddaning **ikkinchi qismida** ko'rsatilgan hollar yuzaga kelganligini tasdiqlovchi hujjatlar asosida amalga oshiriladi. Bunda tovarni (xizmatni) sotuvchi ushbu Kodeksning **257-moddasida** nazarda tutilgan tartibda tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadga tuzatish kiritadi.

Ushbu moddaning **ikkinchi qismida** nazarda tutilgan hollarda daromadlar va xarajatlarga tuzatish kiritish mazkur hollar sodir bo'lgan soliq davrida amalga oshiriladi.

Daromadlar va xarajatlarga tuzatish kiritish soliq to'lovchi soliq solishning umumbelgilangan tartibiga o'tgan taqdirda ham amalga oshiriladi, bundan tuzatish kiritilayotgan daromadlar bo'yicha soliq imtiyozlarini qo'llash hollari mustasno.

333-modda. Zararlarni kelgusiga o'tkazish

Ushbu bo'limda nazarda tutilgan daromadlar va xarajatlarga kiritilgan tuzatishlarni inobatga olgan holda chegirilishi lozim bo'lgan xarajatlarning jami daromaddan oshib ketishi soliq to'lovchining zarari deb e'tirof etiladi.

Muomaladagi qimmatli qog'ozlar va muddatli bitimlarning muomaladagi moliyaviy vositalariga doir operatsiyalar bo'yicha zararlarni tadbirkorlik faoliyatidan ko'rilgan zararlarni deb e'tirof etiladi.

Oldingi soliq davrida (davrlarida) ushbu moddaning **birinchi qismiga** muvofiq hisoblab chiqarilgan zarari (zararlari) bo'lgan soliq to'lovchi joriy soliq davrining foydasini ushbu ko'rilgan zararining butun summasiga yoki ushbu summaning bir qismiga kamaytirishga haqlidir.

Soliq to'lovchi zararni ushbu zarar ko'rilgan soliq davridan keyingi o'n yil mobaynida kelgusiga o'tkazishni amalga oshirishga haqlidir.

O'tkazilayotgan zararining har bir keyingi soliq davrida hisobga olinadigan jami summasi ushbu bo'limga muvofiq hisoblab chiqarilgan joriy soliq davri soliq bazasining 60 foizidan oshib ketishi mumkin emas.

Soliq bazasi oldingi soliq davrida (davrlarida) ko‘rilgan zarar summasiga faqat joriy soliq davrining yakunlari bo‘yicha kamaytirilishi mumkin.

Bir kalendar yildan ortiq yillarda ko‘rilgan zararlar ular ko‘rilgan ketma-ketlikda o‘tkaziladi.

Bosh bankdan umidsiz qarzlarni oluvchi sho‘ba tashkiloti tomonidan ko‘rilgan zararlar kelgusi davrlarga o‘tkazilmaydi.

Zararlarni o‘tkazishning alohida hollardagi o‘ziga xos xususiyatlari ushbu Kodeksning **334 — 336-moddalarida** nazarda tutilgandir.

334-modda. Qayta tashkil etilganda zararlarni o‘tkazish

Qayta tashkil etish munosabati bilan o‘tkaziladigan zararlar soliq to‘lovchilar bo‘lgan huquqiy vorislar o‘rtasida taqsimlash balansi asosida o‘tkaziladigan aktivlar qiymatining qayta tashkil etilayotgan yuridik shaxs aktivlari qiymatidagi taqsimlash balansini tuzish sanasidan oldingi sanadagi holatiga ko‘ra solishtirma miqdoriga mutanosib ravishda taqsimlanadi va ushbu Kodeksning **333-moddasida** nazarda tutilgan tartibda o‘tkaziladi.

Huquqiy voris bo‘lgan soliq to‘lovchi qayta tashkil etilgan taqdirda, uning ilgari o‘z faoliyatini tugatgan soliq to‘lovchidan ko‘rgan zararlari o‘tkazilmaydi.

335-modda. Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi bo‘yicha zararlarni o‘tkazish

Ushbu Kodeks **333-moddasining** qoidalari soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhiga nisbatan ushbu moddada belgilangan o‘ziga xos xususiyatlar hisobga olingan holda qo‘llaniladi.

Agar soliq to'lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi oldingi soliq davrida (davrlarida) zarar (zararlar) ko'rgan bo'lsa, bunday guruhning mas'ul ishtirokchisi joriy soliq davrining konsolidasiyalashgan soliq bazasini zararning butun summasiga yoki ushbu summaning bir qismiga kamaytirishga haqli.

Soliq to'lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchisi konsolidasiyalashgan guruh tarkibidan chiqib ketganidan keyin (ushbu guruh faoliyatini tugatgandan keyin):

1) joriy soliq davrining soliq bazasini mazkur guruh faoliyat ko'rsatgan davrda ko'rilgan zararning summasiga (ushbu summaning bir qismiga) kamaytirishga haqli emas;

2) joriy soliq davrining soliq bazasini mazkur ishtirokchi tomonidan u soliq to'lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchisi bo'lmagan soliq davrlarining yakunlari bo'yicha ko'rilgan zarar summasiga (ushbu summaning bir qismiga) ushbu moddada nazarda tutilgan tartibda va shartlarda kamaytirishga haqli. Bunda ushbu Kodeks 333-moddasining **to'rtinchi qismida** nazarda tutilgan, soliq to'lovchi zararni kelgusiga o'tkazishni amalga oshirishga haqli bo'lgan muddat bunday soliq to'lovchi soliq to'lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchisi bo'lgan yillar soniga oshiriladi.

Agar soliq to'lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchisi mazkur guruhdagi o'zining ishtirok etish davrida qo'shib yuborish yoki qo'shib olish shaklida qayta tashkil etilgan bo'lsa, mazkur guruh tarkibidan chiqib ketganidan keyin (ushbu guruh faoliyatini tugatganidan keyin) bu ishtirokchi joriy soliq davrining soliq bazasini o'zi huquqiy vorisi bo'lgan soliq to'lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchilari bo'lmagan bunday qayta tashkil etilgan soliq to'lovchilar soliq davri yakunlari bo'yicha qayta tashkil etilgan soliq to'lovchidan

olingan zararlar summasiga (shu summaning bir qismiga) ushbu moddada nazarda tutilgan tartibda va shartlarda kamaytirishga ham haqli.

Agar soliq to'lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchisi mazkur guruhdagi o'zining ishtirok etish davrida yuridik shaxsni bo'lish yo'li bilan yangidan tashkil etilgan bo'lsa, mazkur guruh tarkibidan chiqib ketganidan keyin (ushbu guruh faoliyatini tugatganidan keyin) bu ishtirokchi joriy soliq davrining soliq bazasini o'zi huquqiy vorisi bo'lgan soliq to'lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchilari bo'lmagan bunday qayta tashkil etilgan yuridik shaxs soliq davri yakunlari bo'yicha qayta tashkil etilgan soliq to'lovchidan olingan zararlar summasiga (shu summaning bir qismiga) ushbu moddada nazarda tutilgan tartibda va shartlarda, ushbu Kodeksning **92-moddasini** hisobga olgan holda kamaytirishga ham haqli.

336-modda. Operasiyalarning ayrim turlari bo'yicha zararlarni o'tkazishning o'ziga xos xususiyatlari

Yuridik shaxsning mol-mulk majmui sifatidagi korxonani ustav fondida (ustav kapitalida) ishtirok etish ulushini realizasiya qilishdan yoki uning boshqacha tarzda chiqib ketishidan ko'rilgan zarar realizasiya qilingan (chiqib ketgan) aktivlarga aynan o'xshash aktivlarni realizasiya qilishdan (ularning chiqib ketishidan) olingan daromadlar hisobidan kompensasiya qilinadi.

Ishonchli boshqaruv shartnomasi bo'yicha ko'rilgan zararlar ishonchli boshqaruv muassisining soliq bazasini belgilashda hisobga olinmaydi. Bunday zararlar ushbu ishonchli boshqaruvning kelgusidagi daromadlariga o'tkaziladi.

Oddiy shirkat shartnomasida (birgalikdagi faoliyat to'g'risidagi shartnomada) ishtirok etishdan sheriklarning

(ishtirokchilarning) olgan zarari ishonchli shaxsda ushbu oddiy shirkat oladigan kelgusi daromadlarga o'tkaziladi.

Xizmat ko'rsatuvchi xo'jaliklardan ko'rilgan zararlar birgalikda aniqlanadi va tadbirkorlik faoliyatidan olinadigan soliq bazasini aniqlashda hisobga olinmaydi. Bunday zararlar shu xizmat ko'rsatuvchi xo'jaliklardan olinadigan kelgusi daromadlarga o'tkaziladi.

Muomalada bo'lmagan qimmatli qog'ozlar va muddatli bitimlarning muomalada bo'lmagan moliyaviy vositalariga doir operatsiyalar bo'yicha zararlar alohida aniqlanadi va xuddi shunday operatsiyalardan olingan daromadlar hisobidan har bir soliq bazasi doirasida kompensasiya qilinadi.

Soliq to'lovchi ushbu moddada nazarda tutilgan zararlarni ular ko'rilgan soliq davridan keyingi o'n yil mobaynida kelgusiga o'tkazishni amalga oshirishga haqli. Bunda ushbu Kodeks 333-moddasining **oltinchi qismida** ko'rsatilgan cheklov bunday zararlarga nisbatan tatbiq etilmaydi.

